

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

December 2020

Rigsrevisionens notat om

**Rigsrevisionens
behandling af situationer,
hvor der er mistanke om
besvigelser eller andre
uregelmæssigheder**

Rigsrevisionens behandling af situationer, hvor der er mistanke om besvigelser eller andre uregelmæssigheder

7. december 2020

RN 1901/20

I. Indledning

1. Statsrevisorerne har anmodet om en større undersøgelse af statens forretningsgange og interne kontroller med henblik på at undgå statsansattes besvigelser. Resultaterne af denne undersøgelse vil fremgå af Rigsrevisionens beretning, som behandles på Statsrevisorernes møde den 17. december 2020. Statsrevisorernes anmodning giver mig samtidig anledning til at orientere om, hvordan Rigsrevisionen generelt behandler situationer, hvor der er mistanke om besvigelser eller andre uregelmæssigheder. Rigsrevisionen har senest orienteret Statsrevisorerne om dette i 2 notater af 13. september 2006 om henholdsvis håndtering af bedragerisager mv. og om tidspunktet for orientering af Rigsrevisionen i tilfælde af svig og uregelmæssigheder mv. Jeg giver i det følgende en opdateret, samlet orientering om emnet, der således afløser de tidligere notater.

II. Behandlingen af risikoen for besvigelser og uregelmæssigheder i Rigsrevisionens revisioner

2. Det er ikke formålet med Rigsrevisionens arbejde at bekæmpe besvigelser og uregelmæssigheder. Men det indgår i de vurderinger, som vi foretager som led i vores revisioner, at overveje risikoen for, at de kan opstå. Det skyldes, at eventuelle besvigelser og uregelmæssigheder kan have betydning for vores konklusioner om, hvorvidt et regnskab er rigtigt, eller om, hvorvidt bestemte dispositioner er i overensstemmelse med retsgrundlaget. Rigsrevisionens opgaver er – som bekendt – at gennemføre større undersøgelser og revidere statsregnskabet og en række andre offentlige årsregnskaber som beskrevet i rigsrevisorlovens § 3. Disse opgaver er nærmere fastlagt i standarderne for offentlig revision, der bl.a. fastsætter, hvordan risikoen for besvigelser og uregelmæssigheder behandles i vores revisioner.

Fejlinformation

En fejlinformation er et tal i regnskabet, der ikke er rigtigt. En fejlinformation kan skyldes en fejl eller en besvigelser.

Regelbrud

Et regelbrud kan være ethvert forhold, der indebærer, at dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, ikke er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, jf. rigsrevisorlovens § 3. Et regelbrud kan skyldes en fejl eller en uregelmæssighed.

Uregelmæssighed

En uregelmæssighed er en forsætlig handling eller udeladelse med et retsstridigt resultat.

Besvigelser

En besvigelser er en uregelmæssighed, der består i frembringelse af urigtige eller vildledende informationer.

3. Når Rigsrevisionen gennemfører revisioner, udviser vi professionel skepsis. Dette indebærer, at vi både er opmærksomme på risikoen for utilsigtede fejl og på risikoen for besvigelser og uregelmæssigheder, der kan have betydning for vores konklusioner. I hver større undersøgelse og i hver revision af et regnskab vurderer vi, om vi har tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis som grundlag for hver konklusion, og lægger i den forbindelse vægt på at inddrage informationer fra flere forskellige kilder. Til gengæld inddrager vi kun de risici, som vi vurderer kan føre til en så stor beløbsmæssig fejlinformation eller et så betydeligt regelbrud, at det kan være væsentligt for den samlede konklusion, som revisionen skal munde ud i.

4. Hvert ministerområde i statsregnskabet omfatter store beløb, og der vil derfor skulle tilsvarende store fejlinformationer eller bevillingsafvigelser til, for at det er sandsynligt, at vi opdager fejlinformationerne eller bevillingsafvigelserne ved revisionen af årets statsregnskab. Vores årlige revision af statsregnskabets oplysninger tager sigte på at afklare, om de samlede fejlinformationer eller bevillingsafvigelser vedrørende et ministerområde kan overstige 2 % af ministeriets samlede indtægter og udgifter – eller 1 mia. kr. for store ministerområder. Dette afspejler, at vores konklusioner om statsregnskabet skal danne grundlag for Statsrevisorernes indstilling til Folketinget om at godkende statsregnskabet. Det er således kun risikoen for besvigelser af en ganske betydelig beløbsmæssige størrelsesorden, der har relevans for denne årlige revision. Vi gennemfører herudover revisioner, der tager sigte på at opdage, hvis der forekommer væsentlige regelbrud i forbindelse med ministeriernes gennemførelse af indkøb, løn- og ansættelsesmæssige dispositioner, salg, gebyropkrævning, tildeling af tilskud eller rettighedsbestemte overførsler. Disse revisioner planlægges, så vi dækker hver af disse forskellige typer af dispositioner inden for hvert ministerområde mindst hvert 5. år.

5. Det er det enkelte ministeriums og den enkelte offentlige virksomheds ansvar at tilrettelægge en god intern kontrol, der i tilstrækkelig grad sikrer, at alle relevante regler overholdes, når de forvaltningsansvarlige disponerer, og at dispositionerne registreres korrekt i regnskabet. En god intern kontrol har både til formål at hindre fejl og forebygge besvigelser og uregelmæssigheder begået af egne ansatte eller af andre, fx modtagere af offentlige tilskud. Ved hver revision er det vores faglige vurderinger af den interne kontrol og af risikoen for såvel besvigelser og uregelmæssigheder som utilsigtede fejl, der afgør, hvordan vi konkret tilrettelægger revisionen.

III. Tilfælde, hvor Rigsrevisionen får mistanke om besvigelser eller andre uregelmæssigheder

6. Det kan forekomme, at Rigsrevisionen i løbet af en revision bliver opmærksom på nogle indikationer på, at en fejlinformation i regnskabet eller et regelbrud i forbindelse med en disposition ikke blot skyldes utilsigtede fejl. I sådanne tilfælde underretter vi omgående ministeriets eller virksomhedens øverste ledelse om mistanken og opfordrer den ansvarlige ledelse til at afklare, om der eventuelt kan være tale om besvigelser eller andre uregelmæssigheder.

7. Det er et ledelsesmæssigt ansvar for ministerier og virksomheder at korrigere fejlinformation, stoppe regelbrud og afklare, om der er tale om utilsigtede fejl eller om besvigelser eller uregelmæssigheder. Det vil også være et ledelsesmæssigt ansvar at tage stilling til eventuelle tjenstlige sanktioner og anmelde sagen til politiet, hvis der er grund til dette. Rigsrevisionen tager ikke stilling til, om de forhold, vi eventuelt konstaterer ved revisionerne, er omfattet af straffelovgivningens bestemmelser om fx bedrageri, tyveri, mandatsvig eller bestikkelse.

8. Ved besvigelser i forbindelse med udarbejdelsen af statsregnskabet vil det ansvar, som ministeriet har som institution, derimod komme til udtryk gennem Statsrevisorernes og Folketingets behandling af statsregnskabet. Hvis der er tale om en væsentlig fejlinformation eller bevillingsafvigelse, vil det fremgå af vores erklæring om ministerområdet i vores beretning om revisionen af statsregnskabet.

IV. Ministeriers og virksomheders underretningspligt over for Rigsrevisionen

9. Almindeligvis bør det være ministeriet eller virksomheden, der selv opdager, hvis der forekommer uregelmæssigheder. Ministerierne har et ansvar for at tilrettelægge en sikker forvaltning og etablere den interne kontrol, der er nødvendig for at beskytte offentlige midler, at sikre, at alle dispositioner har den nødvendige bevilling og lovhjemmel, og at udarbejde et korrekt regnskab.

10. Som udgangspunkt indhenter Rigsrevisionen selv de oplysninger, som vi skal bruge fra ministerier og virksomheder, på det tidspunkt, hvor oplysningerne er relevante for vores arbejde. Ministerier og de offentlige virksomheder, som er omfattet af rigsrevisorloven, er dog forpligtede til at underrette Rigsrevisionen om forhold af betydning for revisionen. Jeg har i oktober 2020 præciseret denne underretningspligt over for ministerierne. Dette er sket for at sikre en mere systematisk og ensartet praksis for, hvilke regelbrud og hvilke sager med mistanke om besvigelser og uregelmæssigheder Rigsrevisionen bliver underrettet om. Ministeriernes underretningspligt omfatter fremover 3 punkter:

- Rigsrevisionen skal uden unødigt forsinkelse underrettes om tilfælde, hvor der er konstateret ind- eller udbetalinger, der ikke er i overensstemmelse med lovgrundlaget eller andre relevante regler. Dette gælder alle tilfælde, hvor ud- og indbetalinger ikke umiddelbart kan tilbageføres, og beløbet overstiger 10 % af de samlede betalinger for den pågældende ordning eller er større end 100 mio. kr. Rigsrevisionen skal samtidig bede ministerierne oplyse, om der er tale om utilsigtede fejl, eller om de vurderer, at der eventuelt kan være tale om uregelmæssigheder, fx svig fra modtagerens side.

- Rigsrevisionen skal underrettes i tilfælde, hvor der opstår mistanke om tyveri, bedrageri, bestikkelse, mandatsvig eller lignende strafbare forhold begået af egne ansatte i forbindelse med deres arbejde. Det gælder i alle tilfælde undtagen sager, hvis økonomiske omfang er klart ubetydeligt, og i alle tilfælde, hvor sagen forventes at føre til presseomtale.

Ud over tilfælde, der vedrører ansatte, gælder underretningspligten også tilfælde, hvor mistanken angår medlemmer af et råd eller nævn mv., der fordeler offentlige midler.

- Rigsrevisionen skal underrettes i de tilfælde, hvor der er mistanke om svig begået af modtagere af udbetalinger eller andre økonomiske fordele fra ministeriet. Dette gælder i tilfælde, hvor der er tale om et usædvanligt stort økonomisk omfang i forhold til de tilfælde af svig eller fejlagtige oplysninger, som ministerierne normalt finder i den løbende sagsbehandling og kontrol på det pågældende område. Vi anser det økonomiske omfang for at være usædvanligt stort, hvis omfanget overstiger det normale niveau med mere end 15 %, og forskellen desuden udgør over 10 mio. kr.

11. Ministeriers og virksomheders forpligtelse til at underrette Rigsrevisionen om forhold af betydning for revisionen er fastsat i rigsrevisorlovens § 10. Underretningerne om konstaterede regelbrud tjener til, at vi kan vurdere, om det er relevant, at vi justerer i planlægningen af igangværende eller kommende revisioner. Underretningerne om konkrete mistanker om besvigelser og uregelmæssigheder kan efter omstændighederne også have en vis relevans for revisionsplanlægningen og kan i nogle tilfælde føre til, at vi igangsætter en større undersøgelse. Disse underretninger har vi dog især bedt om for at kunne imødekomme Statsrevisorernes ønsker om orientering i konkrete sager.

V. Sammenfatning

12. Jeg har med dette notat redegjort for, hvordan Rigsrevisionen behandler situationer, hvor der er mistanke om besvigelser eller andre uregelmæssigheder. Vores revisioner tager sigte på at afklare, om der er opstået fejlinformationer eller bevillingsafvigelser eller andre regelbrud, der er relevante og væsentlige for vores konklusioner, uanset om disse skyldes utilsigtede fejl eller besvigelser eller andre uregelmæssigheder.

13. Jeg har bedt ministerierne underrette os om de tilfælde, hvor der er konstateret regelbrud, og om sager, hvor der er mistanke om besvigelser eller andre uregelmæssigheder. Jeg vil fortsat løbende orientere Statsrevisorerne om de sager, som jeg vurderer kan have Statsrevisorernes interesse.